

Я. С. Лукацька
аспірант, Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро
викладач, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

ІННОВАЦІЇ В ОСВІТНОМУ ПРОЦЕСІ ВИШУ

Освіта є незамінним соціальним інститутом, що забезпечує потреби суспільства, без неї сучасне суспільство не може існувати. Освіта повинна бути не лише комплексною, збалансованою, високоякісною, але і повинна постійно розвиватися, щоб не втрачати зв'язок з мінливим світом, із суспільством, що постійно змінюється. Ця еволюція повинна бути системною, послідовною та масштабною. Отже, викладачі та керівники навчальних закладів мають необхідність впроваджувати інноваційні теорії та практики викладання та навчання для забезпечення якісної підготовки студентів до життя і робочої діяльності.

Інновації можуть бути спрямовані на прогрес в одному, декількох або всіх аспектах освітньої системи: в теорії та практиці, навчальних планах, викладанні та навчанні, політиці управління, технологіях, культурі та освіті викладачів. Інновації можна застосувати в будь-якому аспекті освіти, що може позитивно впливати на навчальний процес. Таким чином освітні інновації стосуються всіх зацікавлених сторін: студентів, батьків, викладачів, керівників, дослідників та влади і вимагає їх активного залучення та підтримки цього процесу. Що стосується студентів і їх пізнавального процесу, виявлення та розвитку здібностей, вмінь та навичок, від інновацій очікуємо покращення настроїв, поведінки, мотивації, самооцінки, самовдосконалення, самостійності, а також продуктивності навчання.

Серед інновацій, що на сьогодні запроваджуються в закладах вищої освіти, які позитивно впливають на навчальний процес, варто зазначити використання електронних підручників, файлообмінних мереж, хмарні технології, використання інтерактивної дошки, альтернативної (віртуальної) реальності, мобільне навчання, дистанційне навчання, змішане навчання, трансдисциплінарний підхід та інтегроване навчання.

Активне навчання вимагає інтенсивного навчання, а інтенсивне навчання потребує інформації. Цифрові підручники із інтегрованими запитаннями можуть дати негайну відповідь на питання про те, чого досягли студенти та де їм потрібна більша допомога. Традиційні підручники як інструмент, змушують викладачів працювати за сценарієм з невеликими варіаціями.

Використання файлообмінних мереж та хмарних технологій є чудовою альтернативою для навчальних закладів, які відчувають дефіцит бюджету, щоб ефективно працювати з їх інформаційними системами, не витрачаючи більше коштів на комп'ютери та мережеві пристрої. Заклади освіти користуються доступними файлообмінними та хмарними програмами, що дозволяють студентам виконувати ділові та академічні завдання більш ефективно, це сприяє інтенсифікації спільної роботи, зворотному зв'язку з викладачем, покращує подачу та сприйняття матеріалу, полегшує підзвітність.

Інтерактивна дошка проектує зображення, з якими можна взаємодіяти, писати на них або переміщувати. Це дозволяє викладачам показувати навчальний матеріал таким чином, щоб він сприймався зрозуміліше. Дошка підключена до комп'ютера та працює з проектором. Її використання має багато переваг. Вона дає змогу змішувати різні стилі викладання, методи подачі матеріалу; вона залучає до взаємодії, студенти краще засвоюють матеріал, коли вони залучені до роботи на занятті, вони можуть спільно з викладачем або один з одним вирішувати навчальні задачі; дошка дає можливість кращої візуалізації, викладач може виділяти, привертати і акцентувати увагу студентів.

Віртуальна реальність взяла свій початок у сфері розваг, але з часом вона також отримала практичне використання в освіті. Основна мета віртуальної реальності в освіті - зробити процес навчання більш ефективним та захопливим. Моделювання віртуальної реальності забезпечують глибоке розуміння матеріалу студентом з подальшим його застосуванням у реальному житті. Доказом того, що віртуальна реальність може принести користь системі освіти, є людський мозок. Справа в тому, що мозок схильний запам'ятовувати 10% того, що він читає, 20% того, що він чує, і 90% того, що він робить чи імітує. Віртуальна

реальність робить класичний процес навчання захопливим досвідом. З його допомогою аудиторія не обмежується чотирма стінами, науковим предметам не бракує інструментів, це покращує сприйняття і засвоєння матеріалу, що в свою чергу впливає на якість освіти.

Мобільне навчання, також відоме як m-learning, є новим способом доступу до навчального контенту за допомогою мобільних пристроїв. Мобільне навчання підтримує постійний доступ до навчального процесу за допомогою телефона, ноутбука або планшета. За їх допомогою доступ можна здійснювати де завгодно і коли завгодно. Проведення навчального матеріалу через мобільний телефон - це найпоширеніший спосіб використання мобільного навчання. Студентам можуть бути запропоновані тексти, відео чи аудіо, надані завдання після перегляду матеріалу. Для посилення взаємодії викладачі можуть задавати питання під час навчання, використовуючи онлайн-дискусійні форуми або просити студентів заповнити опитування після проходження навчання. Перевагами мобільного навчання є підвищення мотивації, доступ до різного контенту, можливість дистанційної взаємодії між студентом і викладачем. Викладачі задають питання, а учні відповідають на них за допомогою своїх мобільних пристроїв або спілкуються між собою на форумі групового обговорення. Можна отримати негайний зворотній зв'язок. Це особливо ефективно при навчанні великих груп.

Дистанційне навчання відбувається тоді, коли студент та викладач, або джерело інформації, розділені часом та відстанню, і тому не можуть зустрітися у традиційному класі. Інформація, як правило, передається за допомогою технологій (електронна пошта, сайти для обговорень, відеоконференції, звуковий міст), тому фізична присутність в аудиторії не потрібна. Дистанційне навчання може відбуватися синхронно або асинхронно. Основна перевага дистанційного навчання полягає в тому, що воно дозволяє пристосувати навчання до роботи та домашнього життя студента. Також може бути встановити власний темп навчання для кожного. Це вибір того, коли і де навчатися. Не має значення місце проживання, студент може здобути ступінь в будь-якій точці світу. Курс дистанційного навчання часто коштує менше, ніж курс денної форми. Варіацією дистанційного навчання є змішане навчання, що об'єднує традиційне навчання з самостійним та дистанційним.

Трансдисциплінарне навчання - це вивчення відповідної концепції чи проблеми, що інтегрує напрямки численних дисциплін з метою підключення нових знань та глибшого розуміння питання і адаптації знань до реального досвіду життя. Найкращі практики в трансдисциплінарному середовищі не розділяють навчання на предмети, а досліджують суть кожного явища в контексті запиту. Шляхом різних способів дослідження студенти розвивають багатопланове розуміння себе та зв'язку, який вони мають із рештою людства. Трансдисциплінарне навчання вимагає залучення та співпраці всіх викладачів. Вони повинні відійти від індивідуальної роботи, мають обмінюватись ідеями один з одним з метою інтеграції досвіду навчання. Це призводить до формування значущих та стійких знань, усвідомлення студентами вивчених явищ. Подібним до трансдисциплінарного навчання є інтегроване навчання, де викладач визначає знання та навички, які мають бути засвоєними студентами, а потім за допомогою багатостороннього підходу направляє студентів спрямовувати власну навчальну діяльність на досягнення поставлених цілей.

Впровадження інноваційної діяльності є складним процесом, воно потребує певних навичок, здібностей самого викладача. Інноваційна діяльність неможлива без педагога-дослідника, який постійно вчиться, удосконалює свої педагогічні уміння, щоб створювати ефективну систему навчання студентів, індивідуалізувати навчальну діяльність і активізувати пізнавальну діяльність, мотивувати до навчання, забезпечувати високу результативність, психологічний комфорт, розвивати креативне та критичне мислення студентів.

Науковий керівник: С. М. Амеліна, д-р пед. наук, проф.